

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Sahibi

Türkiye Diyanet Vakfı

Yönetim

İSAM, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi

İcadiye Bağlarbaşı caddesi 40 Üsküdar 34662 İstanbul

Tel : (0 216) 474 08 50 Faks : (0 216) 474 08 74

Elektronik posta : yayin@isam.org.tr

Basım, Dağıtım ve Pazarlama

Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi

Serhat Mahallesi 1256. Sokak 11 Yenimahalle / Ankara

Tel : (0 312) 354 91 31 (pbx) Faks : (0 312) 354 91 32

Elektronik posta : yayin@tdv.com.tr

Sertifika: 15402

TÜRKİYE DİYANET VAKFI

İSLÂM

ANSİKLOPEDİSİ

CİLT 21

İBNÜ'İ-CEZZÂR - İHVÂN-İ MÜSLİMİN

Ankara 2019

(1. basım, İstanbul 2000)

Başkan

Doç.Dr. Ş. Tufan BUZPINAR

Danışma Kurulu

Dr. Tayyar ALTIKULAÇ
Prof.Dr. Ömer Faruk HARMAN
Doç.Dr. Azmi ÖZCAN
Doç.Dr. Ahmet ÖZEL
Prof.Dr. Metin TUNCEL

Genel Sekreter

Süleyman N. AKÇEŞME

İNCELEME KURULU Prof.Dr. Bekir TOPALOĞLU (Başkan)
Prof.Dr. İsmail E. ERÜNSAL
Doç.Dr. Ahmet ÖZEL

İLİM KURULU Dr. Tayyar ALTIKULAÇ
Dr. Nihat AZAMAT
Prof.Dr. Ali BARDAKOĞLU
Prof.Dr. Mustafa ÇAĞRICI
Prof.Dr. Feridun EMECEN
Sargon ERDEM
Prof.Dr. Semavi EYİCE
Prof.Dr. M. Yaşar KANDEMİR
Prof.Dr. Mahmut KAYA
Prof.Dr. M. Orhan OKAY
Prof.Dr. Abdülkerim ÖZAYDIN
Prof.Dr. Mustafa UZUN

TEKNİK REDAKSİYON SORUMLUSU Prof.Dr. Ahmet TOPALOĞLU

İndeksleme Prof.Dr. Metin YURDAGÜR

Madde Tesbit ve İç Kontrol Fuat GÜNEL
Kasım KIRBIYIK

İmlâ Dr. İsa KAYAALP
Prof.Dr. Muhammet YELTEN

Teknik Kontrol Prof.Dr. Hasan AKSOY
Doç.Dr. Azmi BİLGİN

Bibliyografya İsmail ÖZBİLGİN
Abdülkadir ŞENEL

YAYIN MÜDÜRLÜĞÜ Ahmet YILMAZ (Müdür)

Dizgi Nedim GÜNEY (Şef)

Tashih Hüseyin Hilmi KURTULMUŞ (Şef)
Mehmet GÜNYÜZLÜ
Osman SEVİM
Nedret TOPÇU

Resimleme Enis KARAKAYA / M.A. (Şef)
Ahmet AKMAN
Doç.Dr. Hüsamettin AKSU
Doç.Dr. Nebi BOZKURT
Haluk KARGI / M.A.

Çizim Oğuz KALLEK

**KÜTÜPHANE ve
DOKÜMANTASYON SORUMLUSU** Prof.Dr. İsmail E. ERÜNSAL

**KÜTÜPHANE ve
DOKÜMANTASYON MÜDÜRLÜĞÜ** Fatih ÇARDAKLI (Müdür Vekili)

Kütüphane Recep YILMAZ (Şef)
Ender BOZTÜRK
Sema DOĞAN
Mehmet EĞİLMEZ
Abdurrahman M. HACIİSMAİLOĞLU
Hüseyin KARAER
Salih SANDAL
Ali SAVRAN
Çetin TÜYLÜ
Mehmet YILMAZ
Ali Yücel YÜRÜK

Satın Alma Cemil Cahit CAN (Şef)
Ekrem ARSLAN

Sürelî Yayınlar ve Mübâdele Selahattin ÖZTÜRK (Şef)
Ş. Bilal ÇAVUŞOĞLU

Dokümantasyon M. Birol ÜLKER (Şef)
Şevki BAYKUŞ
Cemal TOKSOY
Rahmi CEYLAN

SİPARİŞ ve TAKİP MÜDÜRLÜĞÜ Sabahattin YENİCE (Müdür Vekili)
Levent AKÇALAR
Ş. Memduh GÜZELER
Mustafa KALAYCI
Ahmet Ali TONYALI

Dizgi Mustafa DURSUN (Şef)
Süleyman ÖZEL
Yılmaz SAMANCI

MUHASEBE MÜDÜRLÜĞÜ A. Savaş DEMİRAY (Müdür Vekili)
Atalay ALPTEKİ
Metin ALTINOK
Bilal SALMAN
Mehmet ŞEVİK
Sema TEKİN

PERSONEL ve İDARİ İŞLER MÜDÜRLÜĞÜ Yakup KAHRAMAN (Müdür)
M. Hanefi DİLMAÇ (Şef)
Halit ÖZÇELİK (Şef)
İbrahim AKMANOĞLU

BİLGİ İŞLEM Coşkun YILDIRIMTÜRK
Ali Rıza SET (Bilgisayar Teknisyeni)

BASIM, DAĞITIM ve PAZARLAMA Yasin UĞRAŞ (İşletme Müdürü)
TDV Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi Murat AYDEMİR (Malî ve İdarî İşler Müdürü)
Orhan YAVUZ (Ticaret ve Pazarlama Müdürü)
Yalçın AKTAN (Matbaa ve Medya Müdürü)

MERKEZ İLİM ve REDAKSİYON KURULLARI ÜYELERİ

Cemil AKPINAR (İlimler Tarihi)	Doç.Dr. İlyas ÇELEBİ (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)	Prof.Dr. Hayreddin KARAMAN (Fıkıh)	Prof.Dr. İskender PALA (Türk Dili ve Edebiyatı)
Prof.Dr. Hasan AKSOY (Türk Dili ve Edebiyatı)	Dr. Ahmet Vefa ÇOBANOĞLU (İslâm Sanatları / Mimari)	Dr. Ahmet KAVAS (İslâm Ülkeleri Coğrafyası)	Dr. Mehmet Ali SARI (Tefsir)
Prof.Dr. Ömer Faruk AKÜN (Türk Dili ve Edebiyatı)	Y.Doç.Dr. Kürşat DEMİRCİ (Dinler Tarihi)	Prof.Dr. Mahmut KAYA (İlimler Tarihi, İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Prof.Dr. Muhittin SERİN (İslâm Sanatları / Hat)
Doç.Dr. Ali AKYILDIZ (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. İsmail DURMUŞ (Arap Dili ve Edebiyatı)	Dr. İsa KAYAALP (Türk Dili ve Edebiyatı)	Dr. Mustafa SİNANOĞLU (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)
Nurettin ALBAYRAK (Türk Dili ve Edebiyatı)	Prof.Dr. Feridun EMECEN (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Kasım KIRBIYIK (İlimler Tarihi)	Abdülkadir ŞENEL (Hadis)
Dr. Ömer Mahir ALPER (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Sargon ERDEM (İslâm Sanatları / Müteferrik)	Doç.Dr. Ferhat KOCA (Fıkıh)	Dr. Recep ŞENTÜRK (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)
Dr. Tayyar ALTIKULAÇ (Tefsir)	Y.Doç.Dr. Muhammed EROĞLU (Tefsir)	Doç.Dr. Ali KÖSE (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Prof.Dr. Ahmet TOPALOĞLU (Türk Dili ve Edebiyatı)
Y.Doç.Dr. Mustafa ALTUNDAĞ (Tefsir)	Prof.Dr. İsmail E. ERÜNSAL (Türk Dili ve Edebiyatı)	Rıza KURTULUŞ (Fars Dili ve Edebiyatı)	Dr. Aydın TOPALOĞLU (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)
Dr. Muhammed ARUÇI (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)	Prof.Dr. Semavi EYİCE (İslâm Sanatları / Mimari)	Prof.Dr. Günay KUT (Türk Dili ve Edebiyatı)	Prof.Dr. Bekir TOPALOĞLU (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)
Dr. Casim AVCI (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. Mustafa FAYDA (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)	Doç.Dr. İlhan KUTLUER (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Doç.Dr. Tevfik Rüştü TOPUZOĞLU (Arap Dili ve Edebiyatı)
Prof.Dr. M. Akif AYDIN (Fıkıh)	Prof.Dr. Ethem Ruhi FİĞLALI (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)	Prof.Dr. Cevdet KÜÇÜK (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. Metin TUNCEL (İslâm Ülkeleri Coğrafyası)
Doç.Dr. Halis AYHAN (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Dr. Hilal GÖRGÜN (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)	Dr. Talip KÜÇÜKCAN (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Y.Doç.Dr. Zülfikar TÜCCAR (Arap Dili ve Edebiyatı)
Beşir AYVAZOĞLU (Türk Dili ve Edebiyatı)	Dr. Tahsin GÖRGÜN (Fıkıh)	Prof.Dr. M. Orhan OKAY (Türk Dili ve Edebiyatı)	Dr. İsmail TÜRKOĞLU (Türk Tarihi ve Medeniyeti)
Dr. Nihat AZAMAT (Tasavvuf)	Fuat CÜNEL (Dinler Tarihi)	Dr. Reşat ÖNGÖREN (Tasavvuf)	Doç.Dr. Abdullah UÇMAN (Türk Dili ve Edebiyatı)
Prof.Dr. Ali BARDAKOĞLU (Fıkıh)	Prof.Dr. Yusuf HALAÇOĞLU (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. Mustafa ÖZ (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)	Dr. Müjdat ULUÇAM (Hadis)
Y.Doç.Dr. Adil BEBEK (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)	Prof.Dr. Ömer Faruk HARMAN (Dinler Tarihi)	Prof.Dr. Abdülkerim ÖZAYDIN (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. Süleyman ULUDAĞ (Tasavvuf)
Doç.Dr. Mustafa L. BİLGE (İslâm Ülkeleri Coğrafyası)	Dr. İbrahim HATİBOĞLU (Hadis)	Prof.Dr. Abdülkadir ÖZCAN (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. Mustafa UZUN (Türk Dili ve Edebiyatı)
Doç.Dr. Azmi BİLGİN (Türk Dili ve Edebiyatı)	Prof.Dr. Ekmeleddin İHSANOĞLU (İlimler Tarihi)	Doç.Dr. Azmi ÖZCAN (Türk Tarihi ve Medeniyeti, İslâm Tarihi ve Medeniyeti)	Dr. İlyas ÜZÜM (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)
Dr. Abdülhamit BİRİŞİK (Tefsir)	Prof.Dr. Mehmet İPŞİRLİ (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Y.Doç.Dr. Nuri ÖZCAN (İslâm Sanatları / Müsiki)	Dr. Kâmil YAŞAROĞLU (Fıkıh)
Prof.Dr. İdris BOSTAN (İslâm Ülkeleri Coğrafyası)	Dr. Âlim KAHRAMAN (Türk Dili ve Edebiyatı)	Dr. Tahsin ÖZCAN (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. Yusuf Şevki YAVUZ (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)
Doç.Dr. Nebi BOZKURT (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)	Dr. Cengiz KALLEK (Fıkıh)	Doç.Dr. Ahmet ÖZEL (Fıkıh)	Prof.Dr. Tahsin YAZICI (Fars Dili ve Edebiyatı)
Doç.Dr. Ş. Tufan BUZPINAR (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. M. Yaşar KANDEMİR (Hadis)	Dr. Şükrü ÖZEN (Fıkıh)	Prof.Dr. M. Saim YEPREM (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)
Prof.Dr. Mustafa ÇAĞRICI (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Prof.Dr. Mustafa KARA (Tasavvuf)	Doç.Dr. M. Sait ÖZERVARLI (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)	Prof.Dr. Metin YURDAGÜR (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)
	Enis KARAKAYA (M.A.) (İslâm Sanatları / Mimari)		Doç.Dr. Ahmet YÜCEL (Hadis)